

За плином часу нам важко помітити зміни у собі та людях, що нас оточують. Часто бракує точки відліку. Але варто оглянутися назад, і тебе вражає те, наскільки ми сьогодні не такі, якими ще були вчора, не кажучи про більш віддалену перспективу. Це сьогодні ми можемо обговорювати у пресі, на телебаченні, приватних розмовах та міжнародних конференціях проблеми людей з нетрадиційною сексуальною орієнтацією в українському суспільстві. Цих проблем ще чимало і менше їх навряд чи стане у найближчому майбутньому. Але сьогодні ми бодай можемо про це майже вільно говорити і сперечатися з опонентами. А ще декілька років тому все було інакше...

У лютому 2001 року директор фестивалю „Молодість” Андрій Халпахчі та я брали участь у щорічній зустрічі організаторів гей-лесбі кінофестивалів у рамках Берлінале. Тоді голова Фонду Teddy Award (Плюшевого ведмедика) Крістіан Петерсен нарікав на те, що, незважаючи на велику кількість тематичних фестивалів, у Тедді досі немає ані братика, ані сестрички. Тобто, жоден інший великий міжнародний кінофест не підтримав їхнього принципу нагороджувати спеціальною відзнакою найкращий фільм гейсько-лесбійської тематики з-посеред стрічок, які беруть участь у всіх програмах фестивалю. Андрій тоді привселюдно пообіцяв: ми це зробимо у себе на „Молодості”. І зірвав бурхливі оплески.

Сказано – зроблено. Берлінськими оплесками справа не обмежилась, і вже восени того ж року у рамках 31-го МКФ „Молодість” з’явилася програма „Кохачи інакше”, якою опікувався я. Приз за найкращий фільм вирішили назвати „Сонячний зайчик”.

Сьогодні це вже справа давно минулих днів. А тоді довелося вислухати чимало критики і звинувачень ледь не у всіх смертних гріхах. Був і спротив, було й кепкування, були й відверті образи. Але Сонячний зайчик своєю милою усмішкою обеззброював опонентів і завойовував все нових і нових прихильників. І коли ми сьогодні відзначаємо, що українське суспільство стало толерантніше ставитися до тих, кому судилося кохати інакше, то не забуваймо подякувати за це і Сонячному зайчикові – він теж до цього причетний. І не в останню чергу.

Анатолій Єрема

директор програми «Сонячний зайчик» 2001-2005 рр.

З 2001 по 2005 рік «Сонячний зайчик» проіснував у вигляді паралельного конкурсу, в рамках якого у Києві збиралося міжнародне журі, яке серед фільмів «Молодості» визначало такий, що є особливо актуальним, хвилюючим чи знаковим для ЛГБТ спільноти, та на спеціальному вечорі вручало символічний приз – м’яку іграшку зайця із дзеркальцем на животику.

2006 року квір кіно було представлено окремою програмою, організованою у співпраці з Паризьким фестивалем гей/лесбі фільмів.

2007 року до 20-річчя премії Тедді на Берлінале була показана підбірка лауреатів цього призу за всі роки існування. Гостем фестивалю став директор Teddy Foundation Мабель Ашенеллер, який презентував програму.

2008 року в рамках фокусу на гей/лесбі кіно пост-радянського простору відбулася презентація програми фестивалю «Бок-о-бок» (Росія), проведення якого у Санкт-Петербурзі того року було зірвано владою. Цього ж року директор фестивалю Хросед Бартолом'ю Саммут (Австралія) презентував підбірку найкращих австралійських квір короткометражок 2007-2008 рр. Для орієнтації в насиченій подіями та показами програмі вперше було здійснено видання окремого міні-каталогу «Сонячного зайчика».

2009 року програма включала як конкурсний, так і позаконкурсний елементи. Щоб згадати гей-ікону багатьох поколінь Квентіна Кріспа було показано знакового «Оголеного держслужбовця» (1975) за його автобіографією, та своєрідне продовження цієї історії «Англієць у Нью-Йорку» (2009).

2010 року, багатого на мейнстрімове гей/лесбі кіно, в рамках «Сонячного зайчика» відбулися українські кінопрем'єри таких стрічок, як: «Одинак» з Коліном Фіртом, «Я кохаю тебе, Філіпе Моррісе» з Джимом Керрі та Юаном МакГрегором, нових фільмів Хуліо Медема «Кімната в Римі», Олів'є Дюкастеля та Жака Мартіно «Родинне дерево», а Брюс Ля Брюс презентував тут свого скандального «Зомбі з Лос-Анджелеса».